

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA LIETUVOS TŪKSTANTMEČIO PROGRAMOS VYKDYMAS

2010 m. balandžio 30 d. Nr. VA-P-50-3-9

Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 5-ojo audito departamento
direktorės Daivos Bakutienės
2009-02-02 pavedimą Nr. P-50-3

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Agnė Baranauskaitė (grupės vadovė)
Vita Kondratavičiūtė

Auditas pradėtas 2009-02-02
Auditas baigtas 2010-04-30

SANTRAUKA

Lietuvos tūkstantmečio programa – nacionalinio ir tarptautinio masto tarpinstitucinė kultūros programa, įgyvendinta 2003–2009 m. Šios programos sudėtine dalimi buvo Nacionalinė programa „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ (2008–2009 m.).

Lietuvos tūkstantmečio programos ir Nacionalinės programos „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ įgyvendinimas dar kartą parodė, kad esamas kultūros politikos reglamentavimas nesudarė prielaidų efektyviam, koordinuotam ir sklandžiam jų vykdymui. Institucijų, vykdančių kultūros politiką ir dalyvaujančių finansuojant kultūros projektus, sąranga, jų funkcijų pasiskirstymas, nepakankamas bendradarbiavimas, veiklos rezultatyvumas ir viešumas nesudaro sąlygų sklandžiam ir kryptingam kultūros politikos tikslų įgyvendinimui. Pažymėtina, kad šios pasikartojančios problemos pastebėtos ankstesnių auditų metu, tačiau iki šiol liko neišspręstos.

Siekiant įvertinti Lietuvos tūkstantmečio programos vykdymo rezultatyvumą, valstybės biudžeto lėšų panaudojimo teisėtumą ir pateikti rekomendacijas, nagrinėjome programos administravimo sąrangą, ar pakankamai reglamentuotas programos koordinavimas ir stebėseną, ar pakankami reglamentuoti Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijos projektų atrankos ir finansavimo kriterijai, ar tinkamai buvo atsiskaitoma už įgyvendinamų kultūros projektų, Lietuvos tūkstantmečio programos ir Nacionalinės programos „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ vykdymą, ar pasiekti tikslai.

Audito metu nustatyta, kad:

- Lietuvos tūkstantmečio programos koordinavimas ir stebėseną neefektyvi, nes: įgyvendinta programos koordinavimo ir stebėsenos sistema buvo paini, neregamentuota visų tai atliekančių institucijų veikla bei atskaitomybė, nenumatytas keliasdešimties programos vykdytojų valdymo mechanizmas bendradarbiaujant, renkant informaciją apie programos vykdymą, visų programos vykdytojų panaudotas lėšas ir finansavimo šaltinius, tinkamai neatsiskaityta Vyriausybei apie programos koordinavimą ir įgyvendinimą;
- pasirengimas Nacionalinei programai „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ vykdytas neturint aiškos strategijos, o jos administravimas, įgyvendinimas ir finansavimas buvo vykdomi neracionaliai;
- Lietuvos tūkstantmečio programa ir Nacionalinė programa „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ buvo nepakankamai rezultatyvios, nes ne visos priemonės įgyvendintos. Kai kurios priemonės, numatančios įgyvendinti infrastruktūros objektų rekonstravimą ar naują statybą, patvirtintos nenurodant jų siekiamų rezultatų sąsajos su programos tikslais, o jų įgyvendinimo laikotarpis ilgesnis nei vykdomos programos;

- Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija ir Kultūros ministerija skyrė lėšas vykdyti programai nepakankamai reglamentavusios skyrimo procedūras, todėl neužtikrintas skaidrus projektų finansavimas, efektyvus jų įvykdymas ir lėšų panaudojimas;
- projektų vykdytojai Lietuvos tūkstantmečio programai ir Nacionalinei programai „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ skirtas lėšas panaudojo neekonomiškai, nerezultatyviai ir pažeisdami teisės aktus:
 - Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija skyrė 235,0 tūkst. Lt parengti 18 rankraščių ir 394,5 tūkst. Lt išleisti 63 leidinius, tačiau leidiniai neišleisti, nes neužtikrintas finansavimas iš kitų šaltinių projektams vykdyti. Direkcija neužtikrino, kad už 649,0 tūkst. Lt išleisti leidiniai būtų tikslingai panaudoti;
 - Kultūros ministerija finansuodama Nacionalinės programos „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ projektus neužtikrino, kad: projektų vykdymui skirti valstybės biudžeto asignavimai būtų panaudoti rezultatyviai ir efektyviai; kultūros, meno ir visuomeniniai projektai būtų finansuojami skaidriai, o lėšos naudojamos ekonomiškai; projektų vykdytojai gautus asignavimus naudotų pagal paskirtį ir patvirtintą sąmatą, nebūtų keičiamas projektų išlaidų pobūdis, ne pilnai, o dalinai finansuotos tam tikros išlaidos, kurios būtų patirtos tik finansuotų projektų vykdymui ir kad projektų vykdytojai savalaikiai ir tinkamai atsiskaitytų už patirtas išlaidas;
 - Vilniaus dailės akademija ir Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato direkcija pagal įstatymą būdamos perkančiosios organizacijos, netaikydamos Viešųjų pirkimų įstatyme numatytų pirkimo procedūrų, pirkė paslaugas (Vilniaus dailės akademija už 663,2 tūkst. Lt) ir atliko darbus (Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato direkcija už 683,7 tūkst. Lt);
 - Lietuvos operos ir baleto teatras vykdydamas Nacionalinės programos „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ priemonę „Organizuoti ir įgyvendinti Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro scenos įrangos rekonstravimą“ pažeidė teisės aktus ir nekontroliavo atliekamų darbų apimčių, neužtikrino, kad pateiktuose darbų atlikimo aktuose būtų nurodyti faktiniai darbų kiekiai ir jų vertė, neišitikino ar darbai faktiškai atlikti.

Audito ataskaitoje Lietuvos Respublikos Vyriausybei rekomendavome:

- Patikslinti Strateginio planavimo metodiką, nustatant, kad:

- tarpinstitucinėse programose tvirtinami tik tiesiogiai su programų tikslais ir siekiamais rezultatais susiję investiciniai projektai;
- koordinuojanti institucija privalomai tvirtina programos stebėsenos, atskaitomybės ir informavimo apie programos vykdymą tvarkos aprašą;
- tarpinstitucinę programą koordinuojanti institucija teikia Vyriausybei išsamią ataskaitą apie tokios programos įgyvendinimą, siekiant, kad Vyriausybė galėtų įvertinti programos vykdymo rezultatyvumą ir lėšų panaudojimo ekonomiškumą ir efektyvumą.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai rekomendavome:

- Siekiant atskirti kultūros politikos formavimą nuo jos įgyvendinimo, parengti ir patvirtinti strateginio planavimo dokumentą, įtvirtinant nuostatą, kad kultūrai skirtų lėšų administravimo funkciją vykdytų ne kultūros politiką formuojanti institucija.
- Siekiant skaidresnio iš dalies finansuojamų programų ir projektų lėšų skirstymo, pakeisti kultūros ministro patvirtintas dalinį finansavimą reglamentuojančias tvarkas ir taisykles, jose tiksliai apibrėžiant atsiskaitymo už iš dalies finansuotų projektų vykdymą reikalavimus, įtvirtinant pareigą jų vykdytojams pateikti duomenis apie visas vykdančią projektą gautas papildomas pajamas.

Lietuvos nacionaliniam operos ir baleto teatrui rekomendavome:

- Išsiieškoti iš rangovo nepagrįstai sumokėtas valstybės biudžeto lėšas arba šiomis sumomis sumažinti įsiskolinimus už kitus teatro scenos rekonstrukcijos darbus.

Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijai rekomendacijų neteikiame, kadangi pasibaigus Lietuvos tūkstantmečio programai, direkcija yra likviduojama ir įstaigos likvidacinei komisijai pavesta baigti vykdyti įstaigos anksčiau sudarytus sandorius, susijusius su veiklos nutraukimu.